

REKABET KURULU KARARI

Dosya Sayısı : D3/1/Ö.G.-99/3 (Ortak Girişim)

Karar Sayısı : 99-24/214-127

Karar Tarihi : 20.5.1999

A- TOPLANTIYA KATILAN ÜYELER

İl.Başkan : Prof. Dr. M. Tamer MÜFTÜOĞLU,

Üyeler : Mehmet Zeki UZUN, Sadık KUTLU, Dr. Kemal EROL, İsmet CANTÜRK, Nejdet KARACEHENNEM, Mustafa PARLAK, A. Ersan GÖKMEN, R. Müfit SONBAY, Kubilay ATASAYAR, Murat GENCER

B- RAPORTÖRLER : Özlem GÜVEN, Kürşat ÜNLÜSOY

C- BİLDİRİMDE BULUNAN: Arçelik A.Ş.
Tuzla, 81719 İSTANBUL

D- TARAFLAR: - Arçelik A.Ş.
Tuzla, 81719 İSTANBUL
- Türk Demir Döküm Fabrikaları A.Ş.
Çamlıca İş Mrk., Ünalın Mah., Ayazma Cad., B-2 Blok,
80224 Üsküdar/İSTANBUL
- Koç Holding A.Ş.
Nakaştepe, Azizbey Sk., No:1, 81207 Kuzguncuk İSTANBUL
- Beko Ticaret A.Ş.
İstiklal Cad., No:349, 80520 Beyoğlu/İSTANBUL
- LG Electronics Inc.
20, Yoidodong, Youngdungpo-gu, Seoul 150-721 KORE

E- DOSYA KONUSU: Koç Topluluğu'nda yer alan Arçelik A.Ş., Türk Demir Döküm Fabrikaları A.Ş., Koç Holding A.Ş. ve Beko Ticaret A.Ş. ile Güney Kore Cumhuriyeti uyruklu LG Grubu'nda yer alan LG Electronics Inc.'in Türkiye'de "Arçelik-LG Klima Sanayi ve Ticaret A.Ş." unvanlı ortak şirket kurma işlemine izin verilmesi.

F- DOSYA EVRELERİ: Kurum kayıtlarına en son 30.04.1999 tarih, 1324 sayı ile intikal eden bildirim üzerine, 4054 sayılı Rekabetin Korunması Hakkında Kanun'un 7. maddesi ile 1997/1 sayılı Rekabet Kurulu'ndan İzin Alınması Gereken Birleşme ve Devralmalar Hakkında Tebliğ'in ilgili hükümleri uyarınca düzenlenen 30.4.1999 tarih, D3/1/Ö.G.-99/3 sayılı Birleşme Ön İnceleme Raporu 17.5.1999 tarih, REK.0.07.00.00/24 sayılı Başkanlık önergesi ile 99-24 sayılı Kurul toplantısında görüşülerek karara bağlanmıştır.

G- RAPORTÖRLERİN GÖRÜŞÜ: Söz konusu ortak girişim işleminin 1997/1 sayılı Tebliğ kapsamında izne tabi bir işlem olmakla birlikte, 4054 sayılı Rekabetin Korunması Hakkında Kanun'un 7. maddesi anlamında hakim durum yaratmadığı veya mevcut bir hakim durumu güçlendirmediyi ve bunun sonucunda ülkenin bütünü

yahut bir kısmında herhangi bir mal veya hizmet piyasasındaki rekabetin önemli ölçüde azaltılması sonucunu doğurucu nitelikte olmadığı anlaşıldığından, bildirim konu işleme izin verilmesi gerektiği; öte yandan işlemin taraflarının ortak girişimden bağımsız bir biçimde, hem ortak girişime hem de birbirlerine rakip olarak, "Ana Sözleşme"de faaliyet konusu olarak öngörülen ilgili ürün piyasası dışındaki ürünlerle ilgili coğrafi pazara girmesi halinde; ortak girişimin bu yönüyle 4054 sayılı Kanun'un 7. maddesi anlamında yoğunlaşma doğurucu olmaktan çıkıp, Kanun'un 4. maddesi kapsamında işbirliğine dönüşeceği hususunun taraflara bildirilmesinin yerinde olacağı düşünülmektedir.

H- İNCELEME VE DEĞERLENDİRME

1. İlgili Pazar

Ürün Pazarı: İlgili ürün pazarı; ev tipi klima cihazları pazarı olarak tespit edilmiştir.

Coğrafi Pazar: İlgili ürünlerin ülke genelinde talep edilmesi ve pazarlanması dikkate alınarak Türkiye Cumhuriyeti sınırları ilgili coğrafi pazar olarak belirlenmiştir.

Türkiye'de klima pazarı gittikçe büyüyen bir pazar olarak karşımıza çıkmaktadır. İthal markaların ağırlıkta bulunduğu pazarda yoğun bir rekabet yaşanmakta ve marka sayısı hızla artmaktadır. Pazarın yüzde 20-30'unu yerli imalatın oluşturduğu göz önünde bulundurulursa yerli sanayinin 40-50.000.000 Amerikan Doları düzeyinde üretim yaptığı söylenebilir. Pazarda 50-80 firma faaliyet göstermekte olup, sözkonusu ürüne olan talebin son yıllarda artış trendine girmesi, son beş yıl içinde sektörde faaliyet gösteren firma sayısının hızla artmasına yol açmıştır. Pazarda Koç grubu şirketler (Arçelik A.Ş., Türk Demirdöküm Fabrikaları A.Ş. ve Beko Ticaret A.Ş.) %... paya sahiptir (Klimaların bir bölümü LG Electronics Inc. tarafından üretilmektedir). Öte yandan, Mitsubishi-Temsa %..., Fujitsu-Raks %..., Alarko %... pazar payı ile Koç Grubu şirketleri izlemektedirler.

Ortak girişime taraf olan Koç Grubu şirketleri Arçelik A.Ş., Türk Demirdöküm Fabrikaları A.Ş. ve Beko Ticaret A.Ş. dayanıklı tüketim malları alanında faaliyet gösteren firmalardır. Bunlardan Arçelik A.Ş., çamaşır makinası, klima, buzdolabı, bulaşık makinası ve elektrikli süpürge üretimi gerçekleştirmektedir. Ayrıca; Arçelik A.Ş., üretim gamında bulunmayan ürünlere ilişkin iç piyasadan ve ithalat ile fason tedariki gerçekleştirmektedir.

Türk Demirdöküm Fabrikaları A.Ş., döküm radyatör, kat kaloriferi, döküm kazan, döküm soba ve hidrofor, panel ve çelik radyatör, şofben, termosifon, kombi, doğalgazlı soba ve elektrikli yağlı radyatör üretmektedir. Ayrıca; Türk Demirdöküm Fabrikaları A.Ş. 1997'den bu yana Arçelik'ten sağladığı ve kendi ithal ettiği klimaları kendi markası altında pazarlamaktadır.

Arçelik A.Ş. ürettiği ve ürettirdiği ürünleri, iç piyasada, aynı ekonomik bütünlük içinde bulunan Beko ticari markası ile Beko Ticaret A.Ş. aracılığıyla, Arçelik ticari markası altında pazarlamakta ve ayrı olarak kendi ürünlerinin ihracatını da gerçekleştirmektedir.

LG Electronics Inc. ise, Güney Kore Cumhuriyeti tabiiyetli LG Grubu'na bağlı olan bir şirkettir. Şirket; klima, çamaşır makinası, buzdolabı ve mikro dalga fırın gibi dayanıklı tüketim ürünleri üretmekle birlikte, multi medya ürünleri olarak adlandırılan

bilgisayar, CD-ROM, bilgi iletişim ekipmanları, optik data sistemleri, ses ekipmanları, video, görüntü kayıt cihazları ve manyetik teyp gibi ürünlerin üretimiyle de uğraşmaktadır. Bu ürünlerin yanı sıra, LG Electronics'in görüntü ekipmanları kategorisinde yer alan renkli televizyon, renkli televizyon tüpleri ve bilgisayar monitörü üretimi de bulunmaktadır. Firmanın bir diğer ana faaliyet alanı ise LCD olarak adlandırılan likit kristal görüntü ekipmanlarıdır. Bu kategoride de dizüstü bilgisayar ekranları ve duvara monte edilen televizyon ekranları üretmektedir. Ayrıca; LG Electronics, Arçelik A.Ş.'den çamaşır makinaları, Beko Elektronik A.Ş.'den televizyon satın almakta ve bunları yurt dışında pazarlamaktadır. Bunun dışında , LG Electronics ülkemizde UFOTEK Bilgisayar Sanayi A.Ş. firmasına CD-ROM ünitesi ve PC monitörü satmaktadır.

Bildirim konusu işlemin gerçekleşmesi sonucunda Koç Grubu Şirketleri ve LG Electronics, ortak girişim üzerinde %50'şer paya sahip olacak ve ortak girişimin stratejik ticari kararlarına etki etmek suretiyle sözkonusu şirketi müşterek olarak kontrol edebileceklerdir.

Dosya mevcudu bilgilerden, diğer klima üreticileri ile rekabet ederek pazarda yerini alması düşünülen ve süresiz olarak kurulan Arçelik-LG Ortak Girişimi'nin, uzun süreli olarak faaliyette bulunabilmesi için yeterli finansal ve diğer kaynaklara sahip ve sonuç olarak daimi temele dayalı olarak kurulmuş tam-işlevsel bir ortak girişim olacağı anlaşılmaktadır.

Bir ortak girişimin rekabetçi davranışların koordinasyonuna yol açmaması için, tarafların ortak girişim ile aynı ilgili ürün pazarı ve coğrafi pazarda bulunmaması gerekmektedir. Rekabet Kurulu'nun 19.3.1998 tarih ve 57/424-52 sayılı Metro-Migros Kararı'nda; "... Metro AG veya Migros Türk T.A.Ş.'den ancak yalnızca birinin ortak girişimle Türkiye'deki herhangi bir il veya ilçe merkezindeki ilgili ürün piyasasında faaliyet gösterebilmesi koşuluyla..." ortak girişime izin verilmesine karar verilmiştir.

Mevcut durumda, Arçelik A.Ş. düşük miktardaki üretiminin yanısıra, bazı klima tiplerini LG Electronics Inc.'den ithal edip ürün gamına dahil etmektedir. Bildirimde, LG Electronics Inc.'nin ilgili coğrafi pazarda klima üretim tesisi bulunmadığı ve Arçelik A.Ş.'ye sattığı klimalar dışında klima alanında herhangi bir faaliyeti olmadığı belirtilmektedir.

Bildirime konu işlem sonucunda; ev tipi klimaların üretimi, montajı, yurtiçi ve yurtdışında pazarlanması, satışı ve dağıtımı ile ilgili işleri Arçelik-LG ortak girişimine transfer edecek olan Koç Grubu şirketleri ve LG Electronics Inc., Arçelik-LG Klima San. Ve Tic A.Ş. ortak girişimine ev tipi klima faaliyeti alanında Türkiye sınırları içerisinde rakip olmayacaklardır. Bu itibarla, ortak girişimin oluşturulması taraflar arasında veya taraflarla ortak girişim arasında rekabetçi davranışların koordine edilmesine yol açmayacaktır.

Yukarıda yer verilen açıklamalar ışığında; Koç Grubu şirketleri ile LG Grubunda yer alan LG Electronics Inc.'in %50'şer sermaye kontrolüne sahip olacak şekilde Türkiye'de "Arçelik-LG Klima Sanayi ve Ticaret Anonim Şirketi" unvanlı ortak şirket kurma işlemi; 1997/1 sayılı Tebliğ'in hangi hallerin birleşme ve devralma sayılacağıının belirlendiği 2. maddesi'nin (c) bendinde yer alan; "Amaçlarını

gerçekleştirmek üzere işgücü ve malvarlığına sahip olacak şekilde bağımsız bir iktisadi varlık olarak ortaya çıkan ve taraflar arasındaki veya taraflarla ortak girişim arasındaki rekabeti sınırlayıcı amacı veya etkisi olmayan ortak girişimler (joint venture)” hükmü çerçevesinde değerlendirildiğinde, bu işlemin yoğunlaşma doğurucu bir ortak girişim olduğu anlaşılmaktadır.

Ortak girişim işlemine ilişkin bildirimde, Arçelik, Beko ve Demirdöküm markalarıyla satışa sunulan ev tipi klimaların toplam tahmini pazar payının %34 olduğu ve LG Electronics’in, Arçelik A.Ş.’ye yaptığı tedarikler haricinde ilgili ürün pazarında herhangi bir payının bulunmadığı belirtilmektedir.

Ayrıca, LG Electronics’in ilgili ürün pazarında doğrudan bir faaliyeti olmadığı için bildirimde bulunan tarafların 1998 yılına ilişkin toplam cirosu, Koç Grubu şirketlerinin ilgili pazardaki cirosu ile sınırlanarak, 14,600,000,000,000 TL tutarında gerçekleşmiştir.

Bu nedenle, tarafların toplam cirosunun 4054 sayılı Kanun’un 7. maddesine dayanılarak çıkarılan 1998/2 sayılı Tebliğ ile değişik 1997/1 sayılı Tebliğ’de belirtilen 25.000.000.000.000 TL’lik ciro sınırının altında kaldığı, ancak toplam tahmini pazar payının aynı Tebliğ’de aranan %25’lik pazar payı limitinin üstünde olduğu görülmektedir. Bu bağlamda, bildirim konu olan ortak girişim işleminin pazar payı itibarıyla 1997/1 sayılı Tebliğ kapsamında izne tabi bir işlem olduğu anlaşılmaktadır.

Kanun’un 7. maddesinde hukuka aykırı bulunarak yasaklanan işlemler; “hakim durum yaratmaya veya hakim durumlarını daha da güçlendirmeye yönelik olarak, ülkenin bütünü yahut bir kısmında herhangi bir mal veya hizmet piyasasındaki rekabetin önemli ölçüde azaltılması sonucunu” doğuracak birleşme ve devralmalardır.

Ev tipi klima cihazları pazarı olarak tespit edilen ilgili ürün pazarına, üretim tesisi kurulması, komponent montajı tamamlanmış aksam (SKD) ithalatı ile aksam montaj sanayi tesisi kurulması, tamamlanmış ürün (CBU) ithalatı şeklinde üç çeşit giriş olanağı bulunmaktadır.

İlgili ürün pazarına her üç şekilde de girilmekte ve pazara girişte firmaların önünde ciddi bir hukuki ve fiili engel bulunmamaktadır. Mevcut durumda Türkiye’de üretim tesisi kurmuş teşebbüsler bulunmakla birlikte, özellikle son dönemlerde SKD ithalatı ile montaj sanayii tesisi kurmuş veya halihazırda bu doğrultuda fizibilite çalışmalarını yürüten teşebbüsler bulunmaktadır. CBU ithalatında ise, ithalatı engelleyici tedbirler veya diğer pazar dışına itici eylemlerin olmadığı görülmektedir.

Yoğun bir rekabetin hüküm sürdüğü klima piyasasında, gerek mamül gerekse yarı mamül bazında önemli ölçüde ithalat yapılmaktadır. Klima cihazlarının ileri teknoloji gerektiren ürünler olması, ithalatı üretimden daha cazip hale getirmektedir. Özellikle ev tipi klimanın bir çeşidi olan ve son yıllarda artan bir şekilde talep edilen split klima alanında giderek artan bir ithalat söz konusudur. Bu nedenle de, Türkiye’de son beş yılda sektörde faaliyet gösteren firma sayısında büyük bir artış olmuş ve bu sayı yaklaşık 80’e ulaşmıştır.

Ayrıca, ilgili coğrafi pazar olarak Türkiye Cumhuriyeti sınırları içerisinde kalan alan dikkate alındığında, pazara girişi engelleyen hukuki ve yapısal engeller bulunmamaktadır. Uluslararası çapta ticareti yapılan klima markalarının Türkiye

pazarına girerek etkin biçimde klima ürünlerindeki rekabeti şekillendirmiş bulunması, potansiyel rekabet ve ilgili pazara giriş anlamında ciddi bir engelin bulunmadığı yargısını güçlendirmektedir.

1998 yılı itibariyle Koç Grubu Şirketleri tarafından LG Electronics'den ithal edilen klima ürününe ilişkin ithalat tutarıyla sınırlı olan LG Electronics'in dolaylı pazar payı dikkate alındığında, söz konusu işlem ile ilgili coğrafi pazarda hakim durum yaratmaya veya mevcut bir hakim durumu güçlendirmeye yönelik bir değişiklik olmayacağı görülmektedir.

Öte yandan, Birleşme Ön İnceleme Raporu'nda; Arçelik-LG ortak girişiminin taraflarından her ikisinin ortak girişimden bağımsız bir biçimde, hem ortak girişime hem de birbirlerine rakip olarak, "Ana Sözleşme"de faaliyet konusu olarak öngörülen ilgili ürün piyasası dışındaki ürünlerle ilgili coğrafi pazara girmesi halinde; ortak girişimin bu yönüyle 7. madde anlamında yoğunlaşma doğurucu olmaktan çıkıp, 4. madde kapsamında işbirliğine dönüşeceği, dolayısıyla söz konusu durumun 4054 sayılı Kanun'un ilgili hükümleri çerçevesinde değerlendirileceği hususunun taraflara bildirilmesi gerektiği belirtilmişse de, Kurul'ca böyle uyarıya ihtiyaç bulunmadığı kanaatine varılmıştır.

İ- SONUÇ

Koç Topluluğunda yer alan Arçelik A.Ş., Türk Demir Döküm Fabrikaları A.Ş., Koç Holding A.Ş. ve Beko Ticaret A.Ş. ile Kore Cumhuriyeti uyruklu LG Grubunda yer alan LG Electronics Inc.'in Türkiye'de "Arçelik-LG Klima Sanayi ve Ticaret Anonim Şirketi" ünvanlı ortak şirket kurmalarına ilişkin bildirim değerlendirilmesi sonucunda; Söz konusu işlemin, 4054 sayılı Rekabetin Korunması Hakkında Kanunun 7. maddesine dayanılarak çıkarılan 1998/2 sayılı Tebliğ ile değişik 1997/1 sayılı "Rekabet Kurulu'ndan İzin Alınması Gereken Birleşme ve Devralmalar Hakkında Tebliğ" kapsamında izne tabi bir ortak girişim olduğuna, ancak, bu ortak girişim sonucunda, aynı Kanunun 7. maddesinde belirtilen bir hakim durumun yaratılması veya mevcut bir hakim durumun güçlendirilmesi ve böylece rekabetin olumsuz yönde etkilenmesinin sözkonusu olmadığına, bu nedenle de bildirim konusu ortak girişim işlemine izin verilmesine OYBİRLİĞİ ile,

karar verilmiştir.